

RAUMLABOR BERLIN

PERSPECTIVES PER A UNA CIUTAT SOCIALISTA IDEAL / PROJECTS FOR AN IDEAL SOCIALIST CITY

1. Kolorado :

El tipus P2 de planta d'habitatges es va construir 36.000 vegades. Relacions problemàtiques entre propietaris, manca de recursos econòmics i un atur elevat condemnen al fracàs tot intent de dur a terme un planejament general (masterplan) per a aquest colós urbà.

The P2 dwelling floor plan was built 36,000 times. Difficult owner relations, the lack of funding and a high unemployment rate have doomed to failure all attempts to implement a master plan for this giant.

A Alemanya, ara per ara, el fenomen de les ciutats minvants és el repte més gran per als urbanistes i arquitectes. La reculada de les xifres d'habitants i, com a conseqüència, la segregació social, l'envelliment de la població, l'increment de pisos buits i la ruïna de les empreses immobiliàries són els fenòmens més comuns. Gairebé totes les ciutats i els municipis de l'Alemanya de l'Est estan buscant sortides a aquesta misèria.

L'equip Raumlabor-Berlin ha desenvolupat plans i noves perspectives per a Halle-Neustadt, la segona zona més gran de blocs d'habitatges prefabricats a l'antiga RDA. Halle-Neustadt és un dels darrers projectes d'una ciutat ideal a Europa. La ciutat es va fundar a partir d'una resolució política l'any 1964 i va continuar creixent fins als anys noranta per l'afluència de treballadors químics de Buna, Leuna i Bitterfeld. La racionalització de la indústria després de la reunificació va portar a l'atur i l'abandonament de la ciutat, fins al punt que Halle-Neustadt va decreïxer

Today, the biggest challenge facing urban planners and architects in Germany is the phenomenon of shrinking cities.

The fall in the number of inhabitants and the corresponding social consequences, such as segregation, an ageing population, an increase in empty buildings and the folding of construction companies, are all very frequent phenomena. Almost all East German cities and councils are looking for solutions to this calamity.

The Raumlabor-Berlin team has developed planning projects for Halle-Neustadt, the second largest complex of prefabricated buildings in the former GDR. Halle-Neustadt is one of the most recent European projects for an ideal city. The city was founded in 1964, as the result of a political decision, for the chemical industry workers of Buna, Leuna and Bitterfeld, and continued to grow until the 1990s. After reunification, industrial restructuring led to unemployment and emigration, with Halle-Neustadt's population falling from over 100,000 to 65,000 inhabitants. Today, approximately one quarter of all dwellings, 99% of them in prefabricated apartment buildings, now stand empty.

With Kolorado, Raumlabor-Berlin proposes a flexible instrument that

POTENCIALS / POTENTIALS >>>>

A causa de l'escassetat de recursos econòmics públics, i del fet que els mitjans i el coratge són rars en la indústria de l'habitatge; "(...) és tasca de l'urbanista (...) activar recursos immobilitzats i atiar una dinàmica mitjançant la creació de vincles (...). L'urbanista esdevé un possibilitador. Enceta processos que es desenvolupen a partir de la seva energia intrínseca. Amb un mínim d'energia es pot obtenir, doncs, un resultat màxim."

(Extracte de "Més és menys - transformació urbana experimental a Alemanya de l'Est" Estudi de la Fundació Bauhaus Dessau, amb contribucions de Philipp Oswalt i Klaus Overmeyer)

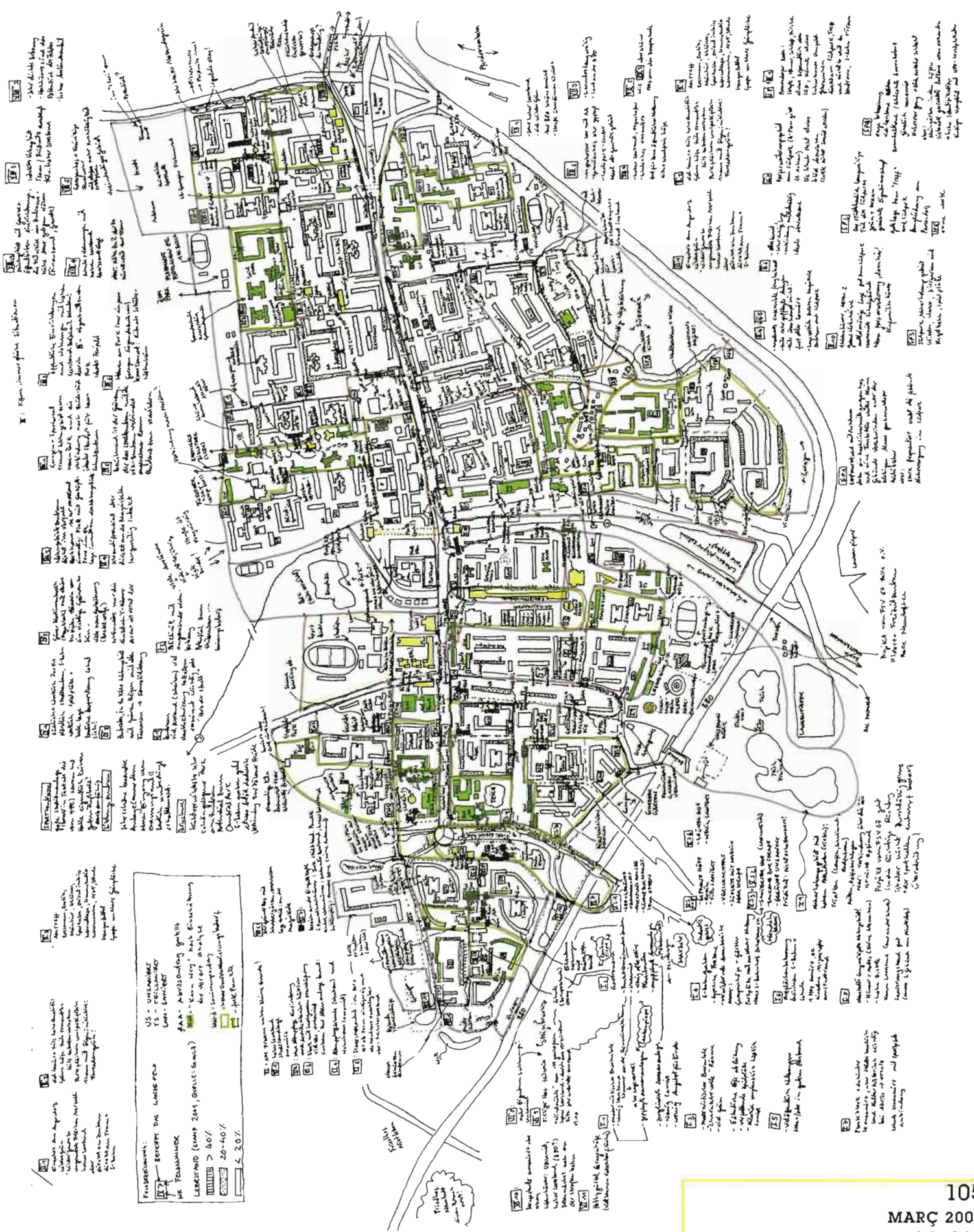
Due to the lack of public funding and the fact that resources and courage are somewhat scarce in the real-estate industry, '(it is) the urban planners' job (...) to activate frozen resources and promote a new dynamic that is the product of the creation of links (...). The urban planner becomes a facilitator, undertaking processes that develop thanks to their intrinsic energy. In this way, a minimum of energy produces maximum results.' (from 'Less is more - experimental urban transformation in East Germany', a study carried out by the Bauhaus Foundation in Dessau, with contributions by Philipp Oswalt and Klaus Overmeyer.

Quaderns : PROJECTS FOR AN IDEAL SOCIALIST

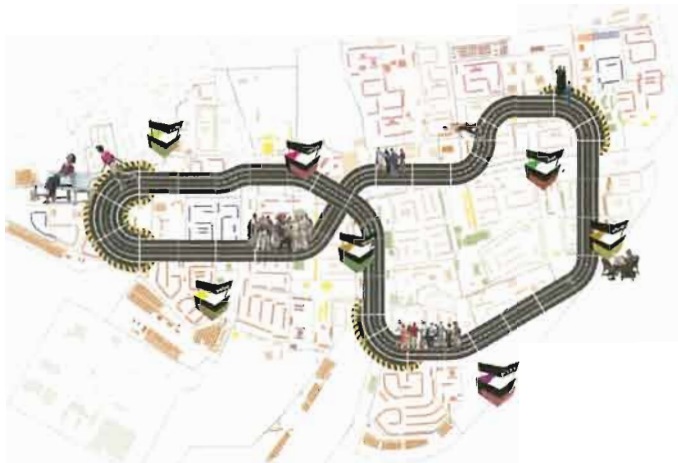
104

MARCH 2004

241 : Q 1.0

1. US - URBANISIERUNG
 2. US - URBANISIERUNG
 3. US - URBANISIERUNG
 4. US - URBANISIERUNG
 5. US - URBANISIERUNG
 6. US - URBANISIERUNG
 7. US - URBANISIERUNG
 8. US - URBANISIERUNG
 9. US - URBANISIERUNG
 10. US - URBANISIERUNG
 11. US - URBANISIERUNG
 12. US - URBANISIERUNG
 13. US - URBANISIERUNG
 14. US - URBANISIERUNG
 15. US - URBANISIERUNG
 16. US - URBANISIERUNG
 17. US - URBANISIERUNG
 18. US - URBANISIERUNG
 19. US - URBANISIERUNG
 20. US - URBANISIERUNG
 21. US - URBANISIERUNG
 22. US - URBANISIERUNG
 23. US - URBANISIERUNG
 24. US - URBANISIERUNG
 25. US - URBANISIERUNG
 26. US - URBANISIERUNG
 27. US - URBANISIERUNG
 28. US - URBANISIERUNG
 29. US - URBANISIERUNG
 30. US - URBANISIERUNG
 31. US - URBANISIERUNG
 32. US - URBANISIERUNG
 33. US - URBANISIERUNG
 34. US - URBANISIERUNG
 35. US - URBANISIERUNG
 36. US - URBANISIERUNG
 37. US - URBANISIERUNG
 38. US - URBANISIERUNG
 39. US - URBANISIERUNG
 40. US - URBANISIERUNG
 41. US - URBANISIERUNG
 42. US - URBANISIERUNG
 43. US - URBANISIERUNG
 44. US - URBANISIERUNG
 45. US - URBANISIERUNG
 46. US - URBANISIERUNG
 47. US - URBANISIERUNG
 48. US - URBANISIERUNG
 49. US - URBANISIERUNG
 50. US - URBANISIERUNG
 51. US - URBANISIERUNG
 52. US - URBANISIERUNG
 53. US - URBANISIERUNG
 54. US - URBANISIERUNG
 55. US - URBANISIERUNG
 56. US - URBANISIERUNG
 57. US - URBANISIERUNG
 58. US - URBANISIERUNG
 59. US - URBANISIERUNG
 60. US - URBANISIERUNG
 61. US - URBANISIERUNG
 62. US - URBANISIERUNG
 63. US - URBANISIERUNG
 64. US - URBANISIERUNG
 65. US - URBANISIERUNG
 66. US - URBANISIERUNG
 67. US - URBANISIERUNG
 68. US - URBANISIERUNG
 69. US - URBANISIERUNG
 70. US - URBANISIERUNG
 71. US - URBANISIERUNG
 72. US - URBANISIERUNG
 73. US - URBANISIERUNG
 74. US - URBANISIERUNG
 75. US - URBANISIERUNG
 76. US - URBANISIERUNG
 77. US - URBANISIERUNG
 78. US - URBANISIERUNG
 79. US - URBANISIERUNG
 80. US - URBANISIERUNG
 81. US - URBANISIERUNG
 82. US - URBANISIERUNG
 83. US - URBANISIERUNG
 84. US - URBANISIERUNG
 85. US - URBANISIERUNG
 86. US - URBANISIERUNG
 87. US - URBANISIERUNG
 88. US - URBANISIERUNG
 89. US - URBANISIERUNG
 90. US - URBANISIERUNG
 91. US - URBANISIERUNG
 92. US - URBANISIERUNG
 93. US - URBANISIERUNG
 94. US - URBANISIERUNG
 95. US - URBANISIERUNG
 96. US - URBANISIERUNG
 97. US - URBANISIERUNG
 98. US - URBANISIERUNG
 99. US - URBANISIERUNG
 100. US - URBANISIERUNG

CURSA DE NEUSTADT / THE NEUSTADT TRACK

Objectius de planificació privilegiats que mantenen unida l'estructura urbana multiforme: una cursa de lleure en la qual cristal·litzen els temes de planificació dels diferents àmbits.

Priority planning objectives that inform a many-faceted urban structure: a recreational track that crystallises the various sectors' urban planning themes.

KOLORADO-NEUSTADT

Components bàsics del projecte fàcilment realitzables. La base i fonament és una matriu en què s'assigna una funció a cada camp, un factor d'enderrocament, un grau en la prioritat d'actuació i reestructuració.

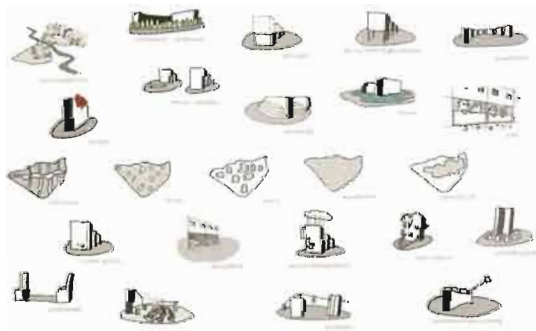
The coexistence of small, realisable elements. The basis is a matrix in which each field is assigned a function, a point of departure, a degree of priority with regard to action and restructuring.

dels més de 100.000 habitants que tenia fins a 65.000. Avui en dia romanen buits aproximadament una quarta part dels habitatges —dels quals el 99% estan en blocs d'habitatges prefabricats. Raumlabor-Berlin proposa Kolorado com un instrument flexible, que dona espai simultani a les múltiples idees de planificació i de finançament. Amb aquest propòsit hem dividit Halle-Neustadt en unitats maniobrables, que garanteixen la capacitat d'acció i redueixen la divergència d'interessos entre els distints grups de pressió. El projecte s'origina a través d'una mirada a la ciutat: experiments *in situ*, passejades i moltes conversacions amb els residents, propietaris, l'Administració i urbanistes donen lloc a una anàlisi inicial del potencial disponible. Amb una col·lecció de més de 100 plànols amb fets constructius sobre la ciutat, objectius de planificació privilegiats, estudis estadístics i pronòstics, es dota la ciutat amb una matèria primera que haurà de servir per a l'orientació de planificacions més detallades. Per a cada àmbit se cerquen agents (inversors, ciutat, habitants, futurs habitants...) que defineixin un tema de planificació: ja sigui una esportificació (és a dir, la concentració de complexos esportius per a esportistes

accommodates multiple planning and financing concepts. With this idea in mind, we divided Halle-Neustadt into manoeuvrable units that guarantee capacity for action and limit the conflict of interests of the various pressure groups.

The project is based on observation of the city: on-site experiments, walking around and a lot of talking to residents, owners, local government and planners produced a detailed analysis of the existing potential. A series of over 100 maps containing urban development information about the town, general planning objectives, statistical studies and prognoses provided the raw material with which to direct more detailed planning.

Agents were appointed for each sector (investors, council, inhabitants, future residents, etc.) and asked to come up with a planning theme. There was no shortage of ideas: the promotion of sport (with the concentration of sports facilities for high-risk sportsmen and women), a town with family vegetable plots, houses with gardens, a sun city,

d'alt rendiment); una ciutat d'hortets familiars, o d'habitatges amb jardí; una *suncity*; habitatges al gust de la tercera edat; una *ecotopia* (amb habitatges per a gent amb consciència ecològica); o un polígon d'oci (és a dir, la transformació dels blocs d'habitatges prefabricats en un parc d'atraccions). D'idees n'hi ha de sobres.

D'un feix d'instruments de visió, d'un mercat d'eines, hem d'escollir ara aquelles que estan en posició de transformar aquest lloc i els seus habitants.

Neustadt-Kolorado és una ciutat múltiple, que té el potencial de transformació en les seves forces locals.

dwellings adapted to the needs of the elderly, an ecotopia (dwellings for the environmentally minded), or a leisure estate, turning the blocks of prefabricated apartments into a funfair. Out of a whole range of instruments, a veritable *Toolmarkt*, an emporium of tools, we now have to select those that can transform the place with the assistance of its inhabitants. Kolorado-Neustadt is a diverse town whose potential for reconstruction lies in local forces.

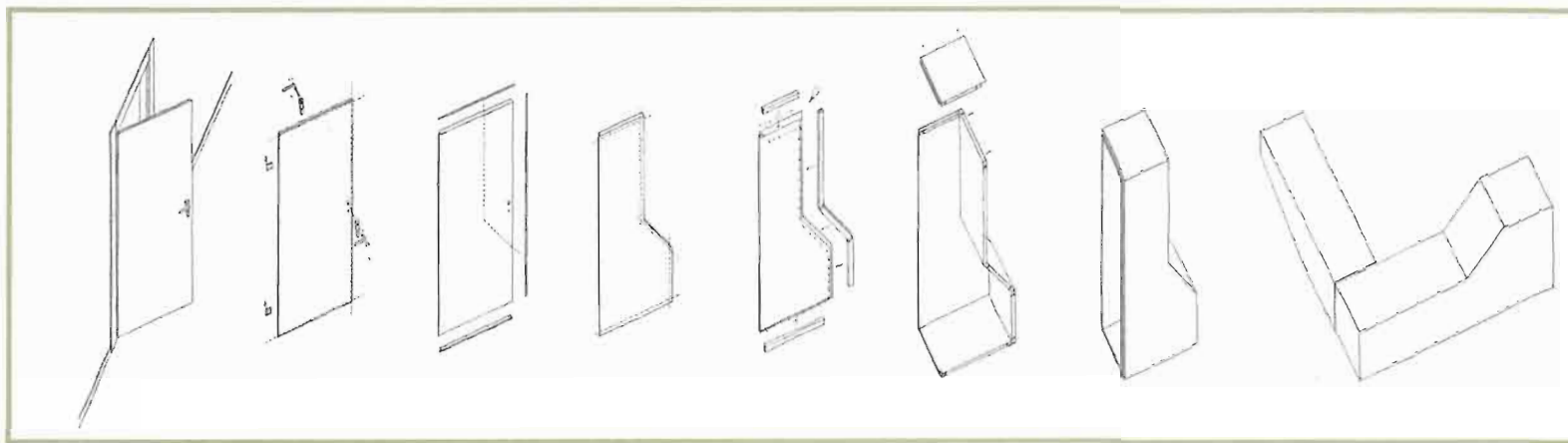
2. Espresso Cafe

COLLABORATIONS : SUPER FAST - SUPER CHEAP

La Fira de Teatre Jove de Halle d'enguany s'anomenava Hotel-Neustadt. La idea rectora de la Fira de Halle era utilitzar com a hotel un bloc d'habitatges prefabricat¹ desocupat. L'Hotel-Neustadt funcionava simultàniament com a escenari per a grups de teatre i com a lloc on invitats i actors podien passar la nit. La nostra feina en el marc de la fira consistia a transformar els espais comercials de la planta baixa en un cafè temporal per a la fira. Multitud de portes —tretes dels blocs prefabricats buits de la zona—, cargols i algunes pintures conformaven la paleta de materials. Pel que fa al lloc, vam topar-nos amb un espai abandonat, ple de vidres i taulells de fusta, amb unes parets marrons cobertes d'un arrebossat rugós i amb un fals sostre

That year's young people's theatre festival in Halle went by the name of 'Hotel-Neustadt'. The concept of Halle's festival was to use an unoccupied prefabricated apartment building as a hotel. Hotel-Neustadt functioned as both a stage for theatre groups and as a place where guests and actors could spend the night. Our task in the context of the festival was to transform the ground floor business premises into a temporary café. Countless doors taken from the empty prefabricated apartment blocks around us, screws and paint formed our palette of materials. As a site, we were faced with an abandoned space, with great boarded-up windows, brown stippled walls and a yellowing, fallen-down ceiling of soundproofing

Encara durant les obres d'ampliació se'ns apropa una senyora gran al cafè. Ens duu una capsa de sabates plena de tasses de cafè velles com a present. Ens comenta que viu a Neustadt des de fa trenta anys i que va conèixer l'amor de la seva vida en aquest mateix bar, quan era una jove química. El dia de la inauguració el bar està ple de gom a gom. La reconec de seguida mentre demana una segona ronda de Sekt. Ha vingut amb el seu home. Seuen arrambats en el seu nínxol i observen els esdeveniments. Darrere d'ells, als vidres de la finestra, es reflecteixen els anuncis lluminosos del centre comercial de la nova ciutat.²

Building work was still going on when an elderly lady came to see us in the espresso bar. She had brought us a shoebox full of old coffee cups as a gift. She told us that she had lived in Neustadt for 30 years and that she had met the love of her life in this bar when she was a young chemist. On the opening day, the bar was packed. I recognised her immediately when I saw her ordering a second round of Sekt. She had come with her husband. They were sitting close together in their corner and observing events. Behind them, the windows reflected the lit-up signs of the town shopping centre.

NOTES DEL TRADUCTOR

1 : Traduïm amb aquesta paràfrasi el mot alemany *plattenbau*. Un *plattenbau* és un bloc d'habitatges construït amb plafons de formigó prefabricat.

2 : Quan en el text apareix "nova ciutat" estem traduïnt *Neustadt* de l'alemany, expressió que es refereix als polígons de blocs d'habitatge massiu construïts després de la 2a Guerra Mundial (especialment a l'Alemanya comunista).

acústic penjant. Per a nosaltres, el repte i l'encant del projecte estaven, d'una banda, en la limitació dels mitjans econòmics, i de l'altra, en la gran llibertat artística i la desimboltura que possibilita allò provisional. El més important per a nosaltres era l'obertura al lloc i aconseguir que la disposició es percebés com un nou mobiliari del cafè, com un senyal de canvi malgrat la senzillesa dels mètodes constructius usats en les noves ciutats. La realització es va fer gràcies a un grup de joves aturats de Halle, i també amb el suport del taller de teatre.

El concepte artístic de fons és senzill: els mobles de l'indret formen un conjunt dinàmic com un meandre que es torça cap als pilars i es difon cap enfora. L'espai interior i l'espai exterior

panels. The challenge and the charm of the project for us lay firstly in the limited budget and secondly in the great artistic freedom and the relaxed approach allowed by the fact that it was provisional. For us, the most important thing was to get the place open and have local people recognise the layout as new café fixtures, like a sign of change despite the simplicity of the construction methods used. The work was carried out with the assistance of a group of young unemployed people of Halle and the support of the theatre workshop.

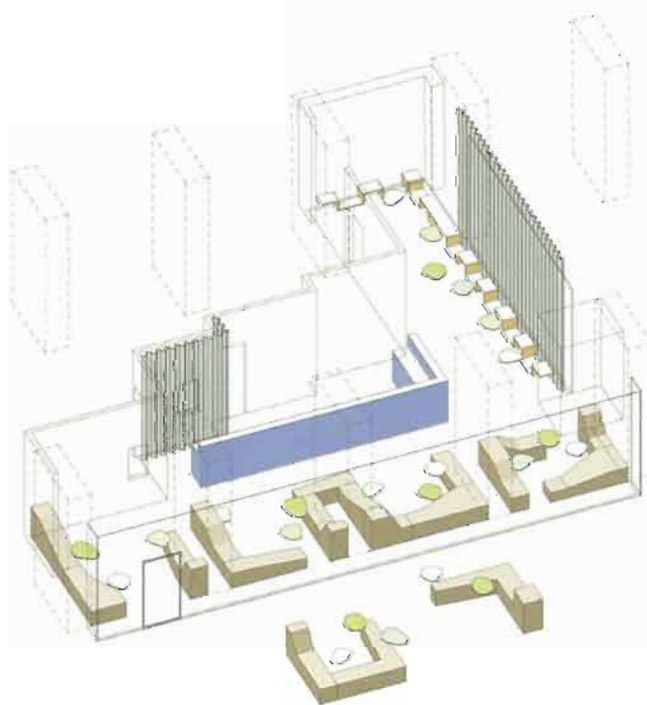
The underlying artistic concept is simple: the furnishings form a dynamic element like a meander that twists towards the columns and works its way outwards. Inside and outside become a continuum

esdevenen un continu. Les tonalitats terroses i verdes de les franges de color que creuen les parets remetien a la idea moderna que sota els edificis continua lliscant el paisatge. El mobiliari de l'indret està exclusivament fabricat amb portes velles. D'això resulta que l'alçada màxima dels mobles equival a l'amplada de les portes, i la llargada màxima dels mobles equival a l'alçada de les portes. Les esclatxes de les portes creen jocs d'ombres a terra. Les diferents alçades permeten usar els mobles de manera múltiple: com a seients, com a jaços, com a safates per esmorzar, com a suports per a ombrel·les...

The earthy and green tones of the strips of colour across the walls suggest the modern idea that beneath the buildings the landscape continues. The furnishings are made exclusively of old doors. The maximum height is therefore a door's width, and the maximum length is a door's height. The rabbets on the doors' sides are employed to create a small recess which visually lifts the furniture off the floor. The different heights mean that the furniture can be used flexibly: as a seat, as a sofa, as a breakfast tray, as a support for a parasol, and so forth.

Textos, fotografies i gràfics /
Text, photographs and graphics:
RAUMLABOR-BERLIN
www.raumlabor-berlin.de

RAUMLABOR: ANNE SCHMIDT, FRAUKE
GERSTENBERG, IRINA JURASIC,
FRANCESCO APPUZZO, JAN LIESEGAN

AL SOCIALIST

110

MARCH 2004

241 : Q 1.0